

Vergaderjaar 2021–2022

32 279

Zorg rond zwangerschap en geboorte

Nr. 219

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 februari 2022

Hierbij ontvangt u de vijfde voortgangsrapportage van het actieprogramma Kansrijke Start¹. Sinds de lancering van het actieprogramma in 2018 heeft de Tweede Kamer voortgangsrapportages ontvangen, met een beschrijving van de voortgang en resultaten van het actieprogramma en van de landelijke monitor Kansrijke Start. De factsheet met de resultaten van de derde landelijke monitor van het RIVM stuur ik ook als bijlage mee². Met de voortgangsrapportage wordt u geïnformeerd over de resultaten uit de landelijke monitor, de stand van zaken in de lokale coalities en de landelijke maatregelen. Tot slot zal ik vooruitblikken op het vervolg van Kansrijke Start.

Doel Kansrijke Start

In september 2018 werd het actieprogramma Kansrijke Start door het vorige kabinet gelanceerd met als doel «*Meer kinderen een Kansrijke Start*» (Kamerstuk 32 279, nr. 124). Het programma werkt vanuit de overtuiging dat ieder kind de best mogelijke start van zijn of haar leven verdient en de eerste 1.000 dagen cruciaal zijn voor een kans op een goede toekomst. Een tweede overtuiging is dat je dit kan bereiken door gezinnen in kwetsbare situaties zo vroegtijdig mogelijk te signaleren en te ondersteunen door in te zetten op een sterke verbinding tussen het sociaal en medisch domein. De eerste 1.000 dagen van een kind zijn cruciaal voor een goede start. De gezondheid van een kind voor, tijdens en na de geboorte zijn een belangrijke voorspeller van problemen – zowel fysiek als mentaal – op latere leeftijd.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

Het vorige kabinet heeft via het actieprogramma samen met partners enorm veel bereikt. De afgelopen 3 jaar is volop ingezet op de totstandkoming van lokale coalities waarin gemeenten en professionals uit medisch en sociaal domein meer gingen samenwerken ten behoeve van de 1^e 1.000 dagen van een kind. Ook werd ingezet op het beter toerusten van professionals om vroegtijdig te signaleren en de juiste hulp en ondersteuning te bieden aan (aanstaande) ouders in kwetsbare situaties. Dit heeft geresulteerd dat in 272 gemeenten in lokale coalities wordt gewerkt aan het verbeteren van de verbinding tussen medisch en sociaal domein. De inzet op Kansrijke Start heeft de afgelopen jaren gezorgd voor meer bewustwording van het belang van de 1^e 1.000 dagen en inbedding van vroegtijdige aanpak van problematiek bij gezinnen in kwetsbare situaties rond de zwangerschap en geboorte³. Professionals uit verschillende beroepsgroepen zijn over domeinen heen gaan kijken en meer gaan samenwerken. Het actieprogramma heeft ingezet op professionals steeds beter toe te rusten, met kennis en tools om de samenwerking vorm te geven en zo daadwerkelijk eerder en beter te kunnen signaleren en te ondersteunen. Omdat de focus van Kansrijke Start ligt op lokale vraagstukken, is de aanpak per definitie aangepast aan de lokale omstandigheden: wat werkt het beste in onze gemeente, in onze regio? Ook wordt, dankzij de kennisontwikkeling die op dit thema plaatsvindt, steeds duidelijker dat een investering in de 1e 1.000 dagen veel oplevert voor het kind, de ouders én de samenleving. De aanpak wordt daarom steeds meer gezien als de ultieme vorm van preventie en kan daarmee ook een vliegwieltje zijn om kansenongelijkheid breder aan te pakken. Het is een langdurig veranderproces waar veel verschillende partijen voor nodig zijn, maar als we terugkijken op de afgelopen 3 jaar kunnen we constateren dat er grote stappen zijn gezet. Steeds meer lokale coalities zijn met het gedachtegoed aan de slag gegaan en realiseren doorbraken. In steeds meer gemeenten hebben partijen een gezamenlijke visie op wat ze willen bereiken, met duidelijke afspraken en bestuurlijk draagvlak. In steeds meer gemeenten worden ouders betrokken bij de aanpak. Veel coalities streven naar een structurele aanpak, ook voorbij de huidige ambtsperiode. Zo wordt Kansrijke Start als thema in veel gemeenten al opgenomen in nieuwe beleidsplannen van het sociaal domein of jeugd. Ook wordt het preventieakkoord regelmatig benut bij de aanpak Kansrijke Start, of er wordt gezocht naar samenhang op inhoud en doelgroep. In het hele land zijn veelbelovende praktijkvoorbeelden te vinden⁴. In de ene gemeente is dit het resultaat van jarenlange samenwerking, in de andere gemeente gaat die samenwerking net van start⁵. Vanuit het actieprogramma is recent als nieuwjaarsgroet naar alle partners een overzicht gestuurd van een kleine greep uit alle inspirerende voorbeelden, producten en resultaten sinds de start in 2018⁶. Over Nu Niet Zwanger, dat als onderdeel van Kansrijke Start landelijk wordt uitgerold en inmiddels in 176 gemeenten beschikbaar is, is recent een boek verschenen met indrukwekkende verhalen waarmee het belang van deze aanpak extra wordt onderstreept.⁷

³ Sociale verloskunde. E. Steegers, A. Waelput, P.H. Peeters, 2021.

⁴ Zie bijvoorbeeld www.pharos.nl/thema/eerste-1000-dagen-van-een-kind/ – voorbeelden uit de praktijk.

⁵ Sociale verloskunde. E. Steegers, A. Waelput, P.H. Peeters, 2021.

⁶ <https://www.kansrijkestart.nl/actueel/nieuwsbrieven/kansrijke-start/2021/nieuwjaarsplaat>.

⁷ «Nu kan ik verder» – *de echte verhalen van Nu Niet Zwanger*, Hans Schleiffert, 2021. Nu kan ik verder – GGD Nu Niet Zwanger.

Vervolg

Het actieprogramma Kansrijke Start gaat met het aantreden van dit kabinet een nieuwe fase in. We kunnen voortbouwen op de mooie resultaten van het vorige kabinet en de vele partners. In het coalitieakkoord is opgenomen dat er in elke gemeente een programma Kansrijke Start zal worden ingevoerd en zijn er structureel middelen beschikbaar gekomen. De monitor onderschrijft dat er met het actieprogramma de afgelopen 3 jaar veel in gang is gezet en bereikt is, maar dat er ook nog veel uitdagingen liggen om de impact van de kansrijke start te vergroten, professionals nog beter te ondersteunen, de aanpak te verbreden en duurzaam te borgen. Gezamenlijk leren over wat wel werkt en wat niet werkt blijft daarin belangrijk, evenals doorlopende kennisontwikkeling op dit thema.

De komende periode is het van belang om de aanpak verder te verstevigen. Met als uiteindelijke doel om de Kansrijke Start-aanpak vanuit ieders rol en verantwoordelijkheid structureel te verankeren op lokaal niveau. Deze monitor biedt, samen met een transitieagenda die eerder in overleg met partijen is opgesteld, veel aanknopingspunten om de komende periode verder te werken aan dat doel.

Met het actieprogramma 2018–2021 is er, dankzij inzet van ontzettend veel partijen en professionals, een vruchtbare bodem gelegd om op voort te bouwen en nog meer impact te genereren. Hoe het programma er de komende kabinetsperiode precies uit zal gaan zien, wordt nu nader uitgewerkt en is voor de zomer 2022 gereed. Meer kinderen een kansrijke start geven blijft daarbij het uitgangspunt, waarbij ik streef naar zo concreet mogelijke resultaten in de regio, lokaal en in gezinnen zelf. Ik kijk ernaar uit om komende jaren samen met alle betrokkenen verder te bouwen aan een Kansrijke Start voor ieder kind in Nederland.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M. van Ooijen